

Microlenyddiaeth

Trosolwg

Bydd y dysgwyr yn edrych ar enghreifftiau o fathau gwahanol o ficrolenyddiaeth ac yn rhoi cynnig ar ysgrifennu creadigol o fewn cyfyngiadau cryno. Yn benodol, byddant:

- yn ystyried yr hyn y maent yn ei wybod am farddoniaeth ar Twitter
- yn darllen ac edrych ar enghreifftiau o 'Drydargerddi', cerddi 'Haicw' a cherddi 'Traicw'
- yn edrych ar ffenomen Twitter fel safle cyfryngau cymdeithasol ac yn ystyried ystadegau byd-eang
- yn creu darn gwreiddiol o 'Drydaryddiaeth' ar y cyd fel dosbarth cyfan

Cyfoethogi

Cyfleoedd i gydweithio â beirdd, awduron a defnyddwyr cyfryngau cymdeithasol

Cysylltiadau â'r Cwricwlwm Cenedlaethol

Dyma brif rannau'r Cwricwlwm Cenedlaethol y mae'r gweithgaredd cyfoethog hwn yn ymdrin â nhw:

Y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd (FfLIRh)

Llythrennedd Digidol

Saesneg

Addysg Bersonol a Chymdeithasol (ABCh)

Mathemateg

Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)

Adnoddau sy'n cael eu cynnwys gyda'r gweithgaredd hwn

Adnodd 1: Enghreifftiau o gerddi 'Haicw' a 'Thrydargerddi.'

Adnodd 2: Templed ar gyfer 'Trydargerdd'

Adnodd 3: Templed ar gyfer cerdd 'Traicw'

Adnodd 4: Twitter – Ystadegau'r cwmni

Adnodd 5: Twitter – Cyfrifon mwyaf poblogaidd

Adnoddau y mae angen sicrhau eu bod ar gael

Cyfrifiadur a mynediad i'r rhyngwrwyd

Paratoi

Sicrhewch eich bod wedi argraffu digon o daflenni adnoddau ar gyfer eich dosbarth. Er mwyn i'r dysgwyr roi eu 'Trydargerddi' a'u cerddi 'Traicw' ar Twitter, bydd angen i chi gael cyfrif gweithredol wedi'i gofrestru. Os nad oes cyfrif gan eich ysgol neu adran yn barod, gallwch greu cyfrif am ddim drwy'r ddolen ganlynol: <https://twitter.com/?lang=en-gb>.

Tasg 1: Beth yw 'trydargerdd'?	Cydweithredu ac Adnoddau	Llwybrau cynnydd posibl y FfLIRh
Gofynnwch i'r dysgwyr ystyried a thrafod beth yw 'trydargerdd' neu gerdd 'traicw' a rhannu eu syniadau. Rhowch enghreifftiau o 'drydargerddi' (Adnodd 1) i'r dysgwyr mewn parau. Gwahoddwch nhw i ddarllen y cerddi ac ystyried y cwestiynau isod, gan roi rhesymau dros eu hatebion.	Gweithiwch gyda bardd i gael mewnbyn arbenigol ar greu barddoniaeth mewn fformatau gwahanol. http://www.literaturewales.org/writers-of-wales/	Llythrennedd Llafaredd LLS2: cyflwyno syniadau LLL1: ymateb i eraill LLG3: gwranddo ar ddadleuon a'u nodi LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen

○ Pa un yw eich hoff gerdd? ○ Beth sy'n wahanol am bob un o'r cerddi hyn? ○ Beth sy'n gyffredin rhwng y cerddi? ○ A all ysgrifennu'n fwy cryno fod yn fwy pwerus? (e.e. mae pennawd papur newydd fel arfer yn fwy pwerus na'r stori y mae'n ei disgrifio.) ○ Ydych chi'n meddwl fod defnyddio 140 o nodau (llythrennau a bylchau) mewn cerdd yn cyfyngu ar greadigrwydd neu'n annog mwy o greadigrwydd? ○ A wnaethoch chi fwynhau darllen cerddi byrion? Math poblogaidd o farddoniaeth sydd wedi ei hysbrydoli gan safle rhwydweithio cymdeithasol Twitter yw 'trydargerdd'. Mae defnyddwyr yn diweddarau eu statws neu'n rhoi 'trydariadau' a hynny wedi ei gyfyngu i 140 o nodau. Gallant greu cerddi gwreiddiol mewn trydariadau, a thrwy hynny, greu 'Trydargerdd'. Ceisiwch annog y dysgwyr i ymchwilio i drydargerdd (#poetweet) i ddod o hyd i gerddi gwreiddiol a'u darllen.	Darllenwch am boblogrwydd cynyddol trydar barddoniaeth neu drydariadau barddonol yma http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/twihaiku-micropoetry-the-rise-of-twitter-poetry-8711637.html	Darllen DS2: gwneud synnwyr o destun DS5: ystod o strategaethau darllen DS8: dewis testunau ar y sgrin DD1: darllen testunau newydd DD3: canfod a defnyddio gwybodaeth DD4: dehongli ystyr DD5: cymharu testunau DYD3: cydgasglu, crynhoi a syntheseiddio DYD4: canfod rhagfarn DYD5: safbwyntiau gwahanol DYD6: gwerthuso cynnwys

Tasg 2: Ysgrifennwch eich 'trydargerdd' eich hun YMCHWILIWCH i syniadau am bynciau y gallech seilio eich 'trydargerdd' arnynt a'u rhannu. Meddyliwch am eiriau allweddol a fformat. Gallai eich 'trydargerdd' sôn am hoff lyfr, ffilm neu gyfres deledu. Gallech ddewis ysgrifennu cerdd 'traicw' ysgafn, hwyliog neu un drist, ddifrifol.	Cydweithredu ac Adnoddau Gweithiwch gyda bardd i gael mewnbyn arbenigol ar greu barddoniaeth mewn fformatau gwahanol.	Llwybrau cynnydd posibl y FFLIRh Llythrennedd Llafaredd LLS2: cyflwyno syniadau LLG1: ymateb i eraill LLG3: gwranddo ar ddadleuon a'u nodi

- Pa bynciau allech chi ysgrifennu amdanyn nhw?
- Pa bwnc fyddwch chi'n ei ddewis?
- Ydy cael eich cyfyngu i 140 o nodau yn beth da neu'n beth drwg? Pam rydych chi'n credu hynny?

Mae 'trydargerdd' a 'traicw' yn eiriau a grëwyd drwy gyfuno dau air sy'n bodoli eisoes i wneud un gair newydd. Pa eiriau sydd wedi'u cynnwys yn y ddwy enghraifft hyn? Allwch chi greu eich geiriau newydd eich hunain yn y ffordd hon?

Gwnewch restr o ddeg o eiriau byrion ac yna, mewn parau, ceisiwch eu cyfuno i wneud geiriau newydd.

YSGRIFENNU! Edrychwch ar Adnodd 2 'Ysgrifennu trydargerdd' a cheisiwch greu 'trydargerdd' eich hun. Ysgrifennwch am y peth mwyaf cyffrous rydych wedi'i ddarllen neu'i weld yn ddiweddar.

TRAFODWCH ac ystyriwch y broses mewn parau:

- Am beth wnaethoch chi ysgrifennu?
- Pe heriau wnaethoch chi eu hwynebu wrth greu eich trydargerdd?
- Beth wnaethoch chi er mwyn datrys yr heriau hyn?
- Beth oeddech chi'n ei hoffi am gyfyngu eich hun i 140 o nodau? / Beth nad oeddech chi'n ei hoffi?

Rhowch gerddi'r dosbarth ar Twitter neu ar flog dosbarth neu dudalen o'r we.

Byddai cydweithio gydag awdur neu fardd sy'n cyflwyno eu gwaith yn bennaf trwy gyfryngau cymdeithasol yn fan cychwyn diddorol i'r dysgwyr.

<http://www.literaturewales.org/write-rs-of-wales/>

LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau
LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen

Ysgrifennu

YY1: ysgrifennu at ddibenion gwahanol
YY3: cynllunio gwaith ysgrifennu
YY4: ysgrifennu ar sgrin
YY5: adolygu a gwella gwaith
YS1: strwythurau ar gyfer ysgrifennu
YS2: trefnu gwaith ysgrifennu
YI1: iaith briodol
YI2: geirfa amrywiol
YG1: strwythurau brawddegau
YG3: atalnodi
YG4: strategaethau sillafu

Tasg 3: Beth yw Haicw?	Cydwethredu ac Adnoddau	Llwybrau cynnydd posibl y FFLIRh
TRAFODWCH a rhannwch syniadau fel dosbarth ar y canlynol: ○ Beth yw cerdd Haicw? ○ Ydych chi wedi darllen unrhyw gerddi Haicw? Ble a phryd? ○ Beth yw nodweddion cerdd Haicw? Ffurf hen iawn o farddoniaeth sy'n dod yn wreiddiol o Japan yw barddoniaeth Haicw. Mae'n gofyn am gynildeb, manylder a llawer o ddychymyg. Mae cerdd Haicw Japaneaidd draddodiadol yn cynnwys 3 llinell ac 17 sillaf, wedi'u trefnu'n 5/7/5 o sillafau. Yn aml, delweddau byd natur yw testun Haicw. Darllenwch enghreifftiau o gerddi Haicw ar Daflen Adnodd 1. Ewch ati i arbrofi ac YSGRIFENNU eich cerdd Haicw tair llinell eich hun gan gadw at y ffurf sillafau 5-7-5. Defnyddiwch bwnc o fyd natur fel testun. ○ Am ba agwedd o natur fyddwch chi'n ysgrifennu? ○ Pa eiriau allweddol fyddwch chi'n eu cynnwys? Yn dilyn hyn ewch ati i FYFYRIO ○ Beth oedd yn anodd ynglŷn ag ysgrifennu Haicw? ○ A yw'n haws ysgrifennu cerddi hirach? ○ Darllenwch gerddi Haicw eich gilydd a rhannwch ymatebion	Gweithiwch gyda bardd i gael mewnbwn arbenigol ar greu barddoniaeth mewn fformatau gwahanol. http://www.literaturewales.org/writers-of-wales/ Gwrandewch ar y bardd, Nigel Jenkins, yn siarad â Roy Noble ar BBC Radio Wales ynglŷn â ffurf yr haicw a detholiad cenedlaethol cyntaf y wlad o farddoniaeth haicw 'Another Country' (Gomer 2011) yma https://www.youtube.com/watch?v=CeNf1e65rPs	Llythrennedd Llafaredd LLS2: cyflwyno syniadau LLG1: ymateb i eraill LLG3: gwrando ar ddadleuon a'u nodi LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen Darllen DS2: strategaethau i ddeall testun DS5: ystod o strategaethau darllen DS8: dewis testunau ar y sgrin DD1: darllen testunau newydd DD3: canfod a defnyddio gwybodaeth DD4: dehongli ystyr DD5: cymharu testunau DYD3: cydgrynhoi, coladu, a syntheseiddio DYD4: canfod rhagfarn DYD5: safbwyntiau gwahanol DYD6: gwerthuso cynnwys

Tasg 4: Creu 'traicw'	Cydwethredu ac Adnoddau	Llwybrau cynnydd posibl y FFLIRh
TRAFODWCH beth yw 'traicw' ac anogwch y myfyrwyr i rannu eu syniadau. Ymchwiliwch i #twaiku ar-lein er mwyn dod o hyd i gerddi gwreiddiol a'u darllen. ○ Beth yw 'traicw'? ○ Pa nodweddion sy'n debygol o fod yn perthyn i gerdd 'traicw'? ○ Pa un yw eich hoff gerdd 'traicw'? Pam mai honno rydych chi'n ei hoffi orau? ○ Beth sy'n gyffredin rhwng y cerddi? ○ Beth oedd yn wahanol rhwng y cerddi 'traicw'? Mewn grwpiau bach trafodwch syniadau ynglŷn â sut i greu 'traicw' (e.e. ystyriwch y pwnc y byddwch yn ysgrifennu amdano, geiriau allweddol i'w cynnwys a'r fformat). Rhowch gopi o'r daflen 'Ysgrifennu traicw' (Adnodd 3) i'r dysgwyr. Ar y diwedd, trafodwch y canlynol: ○ Am ba bwnc wnaethoch chi ysgrifennu? ○ Pa heriau wnaethoch chi eu hwynebu wrth greu eich traicw? ○ Beth wnaethoch chi er mwyn goresgyn yr heriau hyn? ○ Beth oeddech chi'n ei hoffi am gyfyngu eich hun i 140 o nodau? A oes modd rhoi'r cerddi ar Twitter neu ar flog	Gweithiwch gyda bardd i gael mewnbwn arbenigol ar greu barddoniaeth mewn fformatau gwahanol. http://www.literaturewales.org/writers-of-wales/ Gwahoddwch swyddog marchnata o sefydliad celfyddydau lleol i mewn i siarad am ei ymgyrchoedd cyfryngau cymdeithasol, data ar gynulleidfaoedd a dulliau marchnata ar-lein effeithiol. Gallech ddefnyddio'r cyfle i ddatblygu ymgyrch ar gyfer digwyddiad yn y dyfodol y gallai'r dysgwyr helpu i'w hyrwyddo a, gobeithio, ei fynychu.	Llythrennedd Llafaredd LIS2: cyflwyno syniadau LLG1: ymateb i eraill LLG3: gwranddo ar ddadleuon a'u nodi LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen Ysgrifennu YY1: ysgrifennu at ddibenion gwahanol YY3: cynllunio gwaith ysgrifennu YY4: ysgrifennu ar sgrin YY5: adolygu a gwella gwaith YS1: strwythurau ar gyfer ysgrifennu YS2: trefnu gwaith ysgrifennu YI1: iaith briodol YI2: geirfa amrywiol YI1: strwythurau brawddegau YG3: atalnodi YG4: strategaethau sillafu

dosbarth neu dudalen we?		

Tasg 5: Ymchwilio i Twitter	Cydweithredu ac Adnoddau	Llwybrau Cynnydd Posibl y FfLIRh
TRAFODWCH 'Beth rydym yn ei wybod am y gwasanaeth rhwydweithio cymdeithasol ar-lein 'Twitter'?' ○ Beth yw 'Twitter'? ○ Beth yw pwrpas defnyddio Twitter? ○ Pwy sy'n defnyddio 'Twitter'? a pham? ○ Ydych chi wedi anfon trydar erioed? Pryd? Pam? ○ Sut mae 'neges drydar' yn edrych? ○ Beth yw nodweddion 'neges drydar'? TREFNWCH DDADL ar nodweddion cadarnhaol a negyddol Twitter – y gwasanaeth lle mae defnyddwyr yn gallu anfon a darllen negeseuon byr 140 o nodau, sef trydariadau. Ymchwiliwch a gwnewch nodiadau: Gallech ystyried ymgyrchoedd Twitter llwyddiannus a rhai sydd heb fod mor llwyddiannus; sut y caiff y llwyfan ar-lein hwn ei ddefnyddio i farchnata a rhannu newyddion; sut mae cyfrifon ffug yn cael eu creu a'u defnyddio i ledaenu straeon a sut mae nifer o drydariadau difriol yn cael eu hysgrifennu am unigolion - pobl enwog, sêr y byd chwaraeon a gwleidyddion. ○ Pa ymgyrchoedd Twitter rydych chi'n gwybod amdanyn nhw? ○ Pam y gallai Twitter fod yn beth da neu'n beth drwg yn eich barn chi? ○ Pa enghreifftiau wyddoch chi amdanyn nhw lle mae Twitter wedi ei ddefnyddio'n negyddol? Beth ddigwyddodd? ○ Mae rhywun sydd â chyfrif Twitter yn gallu ysgrifennu unrhyw beth – pa broblemau y gallai hyn ei achosi?	Gwahoddwch swyddog marchnata o sefydliad celfyddydau lleol i'r ysgol i siarad am sut maent yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo eu digwyddiadau a datblygu cynulleidfaoedd ar gyfer eu gwaith.	Llythrennedd Llafaredd LLS2: cyflwyno syniadau LLS4: Ymateb i heriau LLS5: Amddiffyn safbwynt LLG1: ymateb i eraill LLG3: gwrandao ar ddadleuon a'u nodi LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen Darllen DS8: dewis testunau ar sgrin DD1: darllen testunau newydd DD3: canfod a defnyddio gwybodaeth DD4: dehongli ystyr DD5: cymharu testunau DYD3: cydgrynhoi, coladu, syntheseiddio DYD4: canfod rhagfarn DYD: safbwyntiau gwahanol DYD6: gwerthuso cynnwys Ysgrifennu YY1: ysgrifennu at ddibenion gwahanol YY3: cynllunio ysgrifennu YY5: adolygu a gwella gwaith YS1: strwythurau ar gyfer ysgrifennu YS2: trefnu gwaith ysgrifennu YI1: iaith briodol

○ Yn eich barn chi, beth ddylai ddigwydd yn yr achosion hyn? Ysgrifennwch eich nodiadau ar bapur er mwyn helpu'r drafodaeth.	Y12: geirfa amrywiol

Tasg 6: Ystagedau Twitter	Cydweithredu ac Adnoddau	Llwybrau Cynnydd Posibl y FfLIRh
YMCHWILIWCH i'r ystagedau diweddaraf am Twitter a'u trafod. ○ Faint o ddefnyddwyr sydd wedi eu cofrestru ar Twitter ledled y byd? ○ Faint o drydariadau sy'n cael eu hanfon bob dydd? ○ Faint o ddefnyddwyr Twitter newydd sy'n ymuno bob dydd? ○ Faint o ymholiadau i beiriant chwilio Twitter sydd yna bob dydd? ○ Pa ganran o ddefnyddwyr Twitter sy'n defnyddio eu ffôn i drydar? Mewn grwpiau bach, DADANSODDWCH a THRAFODWCH ystagedau'r cwmni yn Adnodd 4 sy'n ymwneud â Twitter. Gan bwy mae'r cyfrifon Twitter mwyaf poblogaidd yn eich barn chi? Ewch ati i goladu'r ymatebion a chytuno ar restr o'r pump uchaf. Darllenwch a thrafodwch y tabl data sy'n gysylltiedig â'r cyfrifon Twitter mwyaf poblogaidd (Adnodd 5) a rhannwch ymatebion a syniadau.		Llythrennedd Llafaredd LLS2: cyflwyno syniadau LLG1: ymateb i eraill LLG3: gwranddo ar ddadleuon a'u nodi LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen Darllen DD3: canfod a defnyddio gwybodaeth DD4: dehongli ystyr DD5: cymharu testunau DYD3: cydgryhoi, coladu, a syntheseiddio DYD4: canfod rhagfarn DYD5: safbwyntiau gwahanol DYD6: gwerthuso cynnwys Rhifedd Datblygu ymresymu rhifyddol CA3.5 nodi gwybodaeth CA311: egluro canlyniadau CA312: cyflwyno canlyniadau CA316: dehongli graffiau CA318: dehongli atebion CA319: dod i gasgliadau CA320: cyfiawnhau atebion CA321: dehongli gwybodaeth

		fathemategol Defnyddio sgiliau rhif Rh9: ffracsiynau, degolion a chanrannau Rh11: cymhareb a chyfrannedd Rh15: amcangyfrifon Defnyddio sgiliau data D4: cyflwyno data (graffiau a siartiau)

Tasg 7: Creu Trydaryddiaeth neu fircolenyddiaeth wreiddiol	Cydweithredu ac Adnoddau	Llwybrau cynnydd y FfLIRh
TRAFODWCH beth yw ystyr y termau Trydaryddiaeth a microlenyddiaeth yn eich barn chi? Pa ddau air mae'r termau hyn yn eu cyfuno? (cyfuniad o'r geiriau 'trydar' a 'llyenyddiaeth' a 'micro' a 'llyenyddiaeth'). Gellid ystyried y rhain fel termau ambarél ar gyfer y mathau gwahanol o ddulliau ysgrifennu cryno (haicw, traicw, trydariad) y mae'r gyfres hon o weithgareddau wedi ymchwilio iddyn nhw. Mewn grwpiau, YSGRIFENNWCH ddarn o fircolenyddiaeth wreiddiol gyda'ch gilydd. Gosodwch bamedrau clir iawn i chi eich hunain o ran hyd – naill ai cerdd 140 o nodau fel trydariad neu gerdd haicw ar ffurf sillafau 5-7-5. Defnyddiwch weithgaredd mat bwrdd, er enghraifft - efallai y gall pob grŵp yn awgrymu syniad ac yn ei 'werthu' i'r dosbarth. Trafodwch sut i benderfynu ar ddull teg o ddewis un o'r syniadau. Er enghraifft, efallai y bydd y dysgwyr yn defnyddio Pleidlais Dotiau Dwbl	Gallech weithio gydag awdur sydd â phrofiad o greu darnau o waith ar y cyd. http://www.literaturewales.org/write-rs-of-wales/ Y Reduced Shakespeare Company – cwmni comedi tri dyn sy'n dewis testunau hir, difrifol ac yn eu troi yn gomediau byr, craff. http://www.reducedshakespeare.com/	Llythrennedd Llafaredd LLS2: cyflwyno syniadau LLG1: ymateb i eraill LLG3: gwrandao ar ddadleuon a'u nodi LLC1: cymryd rhan mewn trafodaethau LLC2: cynllunio'r ffordd ymlaen Ysgrifennu YY1: ysgrifennu at ddibenion gwahanol YY3: cynllunio gwaith ysgrifennu YY4: ysgrifennu ar sgrin YY5: adolygu a gwella gwaith YS1: strwythurau ar gyfer ysgrifennu YS2: trefnu gwaith ysgrifennu YI1: iaith briodol YI2: geirfa amrywiol YG1: strwythurau brawddegau YG3: atalnodi

([inset hyperlink](#)) i wneud dewis gwybodus.

Penderfynwch sut y byddwch yn cyd-ysgrifennu eich trydariadau/cerddi haicw llenyddol. Dyma rai syniadau:

- pob aelod o'r grŵp yn ysgrifennu un llinell o gerdd haicw
- y grŵp yn cydysgrifennu stori fer iawn, gyda phawb yn cyfrannu brawddeg yr un
- Fel grŵp, ysgrifennu adolygiad byr o lyfr/ffilm/sioe/gêm bêl-droed/rhaglen deledu
- Ar y cyd, ysgrifennu crynodeb byr iawn o lyfr rydych wedi'i astudio gyda'ch gilydd yn y dosbarth
- crynhoi cyfnod mewn hanes mewn 140 o nodau neu ysgrifennu ysgrif goffa person enwog neu adrodd y newyddion ar ffurf cerdd traicw.
- Ysgrifennu araith drydar ar bwnc o'ch dewis
- Ysgrifennu ymgyrch drydar am rywbeth sy'n bwysig ym marn eich grŵp (e.e. y Gymraeg/rheolau'r ysgol/aelodaeth o Ewrop)
- Ysgrifennu is-bennawd yn hyrwyddo eich ysgol neu arwyddair eich ysgol ar ffurf haicw.

YSTYRIWCH gywair eich gwaith a'r effaith rydych am iddo ei chael ar eich darllenydd – a fydd yn ffraeth? twymgalon? teimladwy? difrifol? cynhyrfus? argyhoeddiadol?

Nawr **YSGRIFENNWCH!**

Cymerwch risgiau wrth ysgrifennu er mwyn gweld beth allwch chi ei greu fel grŵp. Anaml y bydd awduron yn creu eu darn terfynol yn y drafft cyntaf.

TRAFODWCH bob gair a ddefnyddiwch – ni allwch wastraffu unrhyw eiriau

YG4: strategaethau sillafu

gan fod gennych gyn lleied i'w defnyddio. Gall y ffaith bod gennych gyfyngiad o ran nifer y geiriau eich gwneud yn fwy dyfeisgar. **RHANNWCH** eich microlenyddiaeth gyda gweddill y dosbarth.

Gweithgareddau eraill a awgrymir

- Ymchwiliwch i wahanol fathau o 'Drydaryddiaeth' sy'n cael eu rhoi'n gyson ar Twitter (e.e. straeon byr micro a gwirebau). Gall dysgwyr gynhyrchu a rhoi eu gwaith creadigol eu hunain ar Twitter.
- Ystyriwch yr effaith y mae ysgrifennu ar y cyfryngau cymdeithasol yn gallu ei chael ar safonau ysgrifennu yn gyffredinol, er enghraifft, sillafu a gramadeg. Gellid rhannu'r dosbarth a gofyn i bob hanner ddadlau o blaid ac yn erbyn.
- Ymchwiliwch i broblemau lleol o ddiddordeb, er enghraifft, y bwriad i gau llyfrgell neu ganolfan hamdden leol a defnyddiwch gyfryngau cymdeithasol i greu ymgyrch gefnogi.

Asesu mewn perthynas â'r Fframwaith Rhifedd a Llythrennedd

Gallai'r dysgwyr arddangos nifer o elfennau ac agweddau ar y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd wrth iddynt wneud y gweithgaredd hwn. Rhestrir y prif feysydd y dylid canolbwyntio arnynt yn y tablau isod.

Llythrennedd			
Llinyn	Elfen	Agwedd	
Llafaredd ar draws y	Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau	Siarad	

cwricwlwm		Gwranddo	
		Cydweithio a thrafod	
Darllen ar draws y cwricwlwm	Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	Strategaethau darllen	
		Darllen a deall	
	Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Ymateb a dadnsoddi	
Ysgrifennu ar draws y cwricwlwm	Trefnu syniadau a gwybodaeth	Ystyr, dibenion, darllenwyr	
		Strwythur a threfn	
	Ysgrifennu'n gywir	Iaith	
		Cystrawen; Atalnodi; Sillafu; Llawysgrifen	

Rhifedd		
Llinyn	Elfen	
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	
	Cynrychioli a chyfathrebu	
	Adolygu	
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau	
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	
	Amcangyfrif a gwirio	
	Rheoli arian	
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	
	Amser	
	Tymheredd	
	Arwynebedd a chyfaint; Ongl a safle	
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data; Cyflwyno a dadansoddi data; Dehongli canlyniadau	